

Zacznij
przygotowania
do matury już dziś

KRYTERIA OCENIANIA ODPOWIEDZI

Próbna Matura z OPERONEM

Język polski

Poziom rozszerzony

Listopad 2017

Przykładowy plan wypowiedzi argumentacyjnej

Temat 1. Określ, jaki problem podejmuje Zbigniew Herbert w podanym tekście. Zajmij stanowisko wobec rozwiązania przyjętego przez autora, odwołując się do tego tekstu oraz innych tekstów kultury. Twoja praca powinna liczyć co najmniej 300 słów.

1. Sformułowanie hipotezy interpretacyjnej

– Herbert w swoim tekście podejmuje kwestię charakteru i funkcji poezji, jej związków z rzeczywistością i wpływu na nią.

2. Określenie stanowiska autora

– Herbert stanowczo odrzuca koncepcję poezji jako narzędzia wpływu na rzeczywistość, zaangażowanej w ideowo-polityczne spory, nie wierzy w jej moc sprawczą;
– autor odrzuca też poezję nazbyt skomplikowaną formalnie, epatującą metaforą, niezrozumiałą lub nazbyt trudną dla odbiorcy;
– poezja/sztuka powinna mówić o rzeczach uniwersalnych, nie jednostkowych, aktualnych, stać na straży systemu wartości, współtworzyć go;
– według Herberta znaczenie i ranga poezji zależą od jej związku z życiem oraz systemem wartości, zależą od tego, czy podejmuje fundamentalne kwestie dotyczące istoty i sensu świata;
– źródłem inspiracji tak rozumianej poezji, według Herberta, powinna być rzeczywistość w swoich uniwersalnych aspektach.

3. Dostrzeżenie cech charakterystycznych tekstu (elementy analizy i interpretacji)

– wskazanie cech eseju: subiektywizm, erudycyjność;
– klarowność i precyzja wywodu przywodzące na myśl klasyczne wzorce.

4. Rozważenie i ocena stanowiska autora

– wskazanie, że twórczość samego Herberta potwierdza przedstawione w eseju stanowisko (wykorzystanie kontekstu twórczości Z. Herberta, np. *Potęga smaku*, *Dlaczego klasycy*, *Przestanie Pana Cogito*), wykorzystanie przynależności poezji Herberta do nurtu współczesnego klasycyzmu oraz uznawanie go za „poetę moralistę”.

5. Sformułowanie własnego stanowiska wobec problemu i potwierdzenie go przykładami z różnych dziedzin sztuki, np.

– zgoda, np. postawienie tezy, że sztuka/poezja zaangażowana w bieżące kwestie społeczno-polityczne, usurpująca sobie moc wpływania na rzeczywistość traci znaczenie wraz ze zmianą rzeczywistości (np. sztuka/poezja socrealistyczna);

- przywołanie przykładów dzieł i twórców opierających się czasowi (np. poezja Horacego, dzieła W. Szekspira, Moliера, twórczość J. Conrada, F. Dostojewskiego, W. Gombrowicza), trwałych i zawsze aktualnych, bo podejmujących problemy uniwersalne, niemających ambicji doraźnego kreowania realnego świata;
- przywołanie twórczości poetów „klasycyzujących” – np. L. Staffa, C. Miłosza i ich *Ars poetica*;
- niezgoda, np. postawienie tezy, że sztuka/poezja ma moc wpływania na kształt i losy świata – (np. poezja tyrtejska różnych czasów, przywołanie koncepcji poezji romantycznej, przywołanie dokumentalnego filmu *Beats of freedom* ukazującego wpływ artystów na historię);
- dostrzeżenie, że wprowadzanie cenzury przez systemy opresyjne może potwierdzać przekonanie o wpływie artystów na rzeczywistość, czemu cenzura miałaby zapobiegać;
- stanowisko ukazujące ambiwalentny stosunek do problemu – z wykorzystaniem powyższych argumentów.

6. Sformułowanie własnych wniosków, np.

- odrzucenie przez Herberta koncepcji poezji jako narzędzia zmieniania świata może mieć związek z czasem powstania eseju (PRL) i osobistymi doświadczeniami autora;
- refleksja nad miejscem i znaczeniem sztuki/poezji we współczesnym świecie.

W zadaniu jest oceniana umiejętność twórczego wykorzystania tekstów kultury typu: recenzja, szkic, artykuł, esej, w odwołaniu do rozmaitych kontekstów. Za zadanie przyznaje się maksymalnie **40 punktów**. Wypracowanie musi mieć nie mniej niż **300 wyrazów**.

Wypowiedź pisemna jest sprawdzana zgodnie z kryteriami podanymi w *Informatorze o egzaminie maturalnym z języka polskiego od roku szkolnego 2014/2015* (www.cke.edu.pl).

Kryteria oceny wypowiedzi argumentacyjnej	Zasady przyznawania punktów	Liczba punktów
Określenie problemu	Oceniając pracę pod względem określenia problemu, bierze się pod uwagę jego zgodność z tekstem oraz to, czy jest ono pełne. – 9 pkt – określenie problemu zgodne z tekstem i pełne – 6 pkt – określenie problemu zgodne z tekstem, ale niepełne – 3 pkt – określenie problemu częściowo zgodne z tekstem – 0 pkt – brak określenia problemu lub problem niezgodny z tekstem	0–9
Sformułowanie stanowiska wobec rozwiązania przyjętego przez autora tekstu	Oceniając pracę pod względem sformułowania stanowiska wobec rozwiązania przyjętego przez autora tekstu, bierze się pod uwagę, czy jest ono adekwatne do tekstu i czy jest ono pełne. – 9 pkt – stanowisko adekwatne do tekstu i pełne – 6 pkt – stanowisko adekwatne do tekstu, ale niepełne – 3 pkt – stanowisko częściowo adekwatne do tekstu – 0 pkt – brak stanowiska lub stanowisko nieadekwatne do tekstu	0–9

Kryteria oceny wypowiedzi argumentacyjnej	Zasady przyznawania punktów	Liczba punktów
Poprawność rzeczowa	Oceniając pracę pod względem poprawności rzeczowej, bierze się pod uwagę liczbę błędów rzeczowych. – 2 pkt – brak błędów rzeczowych – 0 pkt – jeden błąd rzeczowy lub więcej błędów rzeczowych Błąd kardynalny, to błąd wskazujący na nieznaną treść tekstu kultury oraz kontekstów, do których odwołuje się zdający.	0–2
Zamysł kompozycyjny	Oceniając pracę pod względem zamysłu kompozycyjnego, bierze się pod uwagę: – funkcjonalność segmentacji – czy zostały wyodrębnione w tekście (językowo i graficznie) części pracy oraz akapity, – uporządkowanie tekstu – czy wyodrębnione części i akapity zostały logicznie uporządkowane. – 6 pkt – kompozycja funkcjonalna – 3 pkt – zaburzenia funkcjonalności kompozycji – 0 pkt – brak zamysłu kompozycyjnego	0–6
Spójność lokalna	Oceniając pracę pod względem spójności lokalnej, bierze się pod uwagę zgodność logiczną i gramatyczną między sąsiadującymi zdaniami w akapitach. – 2 pkt – pełna spójność wypowiedzi lub nieznaczące zaburzenie spójności – 1 pkt – znaczne zaburzenie spójności – 0 pkt – wypowiedź niespójna	0–2
Styl tekstu	Oceniając pracę pod względem stylu tekstu, bierze się pod uwagę jego stosowność, zachowanie zasady decorum. – 4 pkt – styl stosowny – 2 pkt – styl częściowo stosowny – 0 pkt – styl niestosowny	0–4
Poprawność językowa	Oceniając pracę pod względem poprawności językowej, bierze się pod uwagę liczbę i wagę błędów składniowych, leksykalnych, słowotwórczych, frazeologicznych, fleksyjnych i stylistycznych. – 4 pkt – brak błędów lub nieliczne błędy nierażące – 2 pkt – liczne błędy nierażące lub nieliczne błędy rażące – 0 pkt – liczne błędy rażące	0–4
Poprawność zapisu	Oceniając pracę pod względem poprawności zapisu, bierze się pod uwagę liczbę oraz wagę błędów ortograficznych i interpunkcyjnych. – 4 pkt – zapis w pełni poprawny lub nieliczne błędy nierażące – 2 pkt – liczne błędy nierażące lub nieliczne błędy rażące – 0 pkt – liczne błędy rażące	0–4

Kryteria oceny wypowiedzi argumentacyjnej	Zasady przyznawania punktów	Liczba punktów
Niezależnie od stopnia realizacji poszczególnych podkryteriów zdający: – otrzymuje 0 punktów w pozostałych kategoriach, jeżeli przyznano 0 punktów w kategorii określenie problemu, – nie otrzymuje punktów w pozostałych kategoriach, jeżeli otrzymał 3 punkty w kategorii określenie problemu, a 0 punktów za sformułowanie stanowiska wobec rozwiązania przyjętego przez autora tekstu, – otrzymuje punkty tylko w kategoriach: określenie problemu, sformułowanie stanowiska wobec rozwiązania przyjętego przez autora tekstu i poprawność rzeczowa, jeśli praca składa się z mniej niż 300 słów. Praca zostaje zdyskwalifikowana w przypadku pojawienia się błędu kardynalnego.		

Przykładowy plan interpretacji porównawczej

Temat 2. Dokonaj interpretacji porównawczej podanych utworów. Twoja praca powinna liczyć co najmniej 300 słów.

1. Sformułowanie hipotezy interpretacyjnej

- oba utwory mają charakter filozoficzny;
- wiersze rozważają relację człowiek – rzeczy;
- wyrażają refleksję o trwałości i przemijaniu.

2. Analiza i interpretacja podanych podanych tekstów:

A. Rzeczy

- wskazanie podmiotu lirycznego – człowiek (mężczyzna) dojrzały, snujący rozważania nad własną przemijalnością, świadomy zbliżającej się śmierci (*dni nieliczne, co mi zostały*);
- dostrzeżenie funkcji wyliczenia (pretekst do refleksji związanej funkcjonalnością przedmiotów);
- dostrzeżenie zróżnicowania wyliczanych rzeczy (drobiazgi, banalne przedmioty codziennego użytku, ale też zapiski, szachownica, książka i zasuszony kwiat) – pytania o wartości, sens zdarzeń i doświadczeń, myśli i prac człowieka, refleksja nad przemijaniem i trwaniem;
- dostrzeżenie emocji podmiotu lirycznego (melancholia, zaduma – spokojny tok składniowy wypowiedzi);
- dostrzeżenie funkcji końcowych wersów ujawniających spojrzenie podmiotu na pozostawiane po sobie przedmioty (rzeczy służą człowiekowi, są mu podporządkowane, funkcja deprecjującego porównania personifikującego rzeczy – ślepi, dyskretni niewolnicy – a więc pozbawione podmiotowości);
- człowiek przemienie, rzeczy pozostaną nieświadome tego, co się stało – bezużyteczne.

B. Muzeum

- wskazanie podmiotu lirycznego – człowiek (kobieta) rozważający nad trwałością rzeczy i sensem funkcjonowania muzeów (człowiek świadomy swojej przemijalności gromadzi rzeczy – muzealne eksponaty);
- dostrzeżenie funkcji zdań przeciwstawnych i pytań (pretekst do refleksji związanej z trwałością rzeczy i nietrwałością ludzkiego życia);

- dostrzeżenie uprzedmiotowienia postaci woźnego („omszały”) i ożywienia rzeczy („chichocze szpilka”) – pytania o naturę bytu, refleksja nad przemijaniem i trwaniem;
- dostrzeżenie emocji podmiotu lirycznego (zdumienie, niepokój wyrażane środkami składniowymi – wykrzyknienia, pytania);
- dostrzeżenie funkcji ostatniej zwrotki (swoisty bunt podmiotu lirycznego przeciw przemijaniu *żyję, proszę wierzyć*, podkreślenie własnej podmiotowości, woli życia).

3. Wykorzystanie kontekstów

- przywołanie przykładów z twórczości W. Szymborskiej o podobnej tematyce;
- przywołanie tekstów dotyczących przemijania, kruchości życia;
- przywołanie filozofii (Bergson);
- przywołanie tekstów dotyczących przemijania, kruchości życia;
- przywołanie malarstwa barokowego wykorzystującego motywy wanitatywne;
- inne trafnie przywołane konteksty kulturowe.

4. Podsumowanie rozważań

- oba utwory podejmują temat relacji człowiek – rzeczy, przy czym pozwalają na refleksję egzystencjalną;
- w obu utworach zestawione zostały kwestie trwałości i przemijania;
- ton utworu Borgesa jest melancholijny, Szymborskiej nieco żartobliwy, lekko ironiczny;
- podmiot liryczny *Rzeczy* zdaje się akceptować fakt przemijania, w wierszu *Muzeum* podmiot liryczny podkreśla swoją wolę życia, buntuje się przeciwko nietrwałości własnej egzystencji.

Kryteria oceny interpretacji porównawczej	Zasady przyznawania punktów	Liczba punktów
Koncepcja porównywania utworów	Oceniając pracę pod względem koncepcji porównywania utworów, bierze się pod uwagę jej niesprzeczność z utworami oraz skalę spójności. Istotne jest również to, czy zdający odnajduje sensy niedosłowne w utworze. – 6 pkt – koncepcja niesprzeczna z utworami i spójna – 4 pkt – koncepcja niesprzeczna z utworami i częściowo spójna – 2 pkt – koncepcja częściowo sprzeczna z utworami – 0 pkt – koncepcja sprzeczna z utworami lub brak koncepcji	0–6
Uzasadnienie tezy interpretacyjnej	Oceniając pracę pod względem uzasadnienia tezy interpretacyjnej, bierze się pod uwagę, czy jest: – trafne i pogłębione – znajduje potwierdzenie nie tylko w tekstach, lecz także w kontekstach. – 12 pkt – uzasadnienie trafne i pogłębione – 8 pkt – uzasadnienie trafne, ale niepogłębione – 4 pkt – uzasadnienie częściowo trafne – 0 pkt – brak trafnych argumentów uzasadniających interpretację porównawczą	0–12

Kryteria oceny interpretacji porównawczej	Zasady przyznawania punktów	Liczba punktów
Poprawność rzeczowa	Oceniając pracę pod względem poprawności rzeczowej, bierze się pod uwagę liczbę błędów rzeczowych: – 2 pkt – brak błędów rzeczowych – 0 pkt – jeden błąd rzeczowy lub więcej błędów rzeczowych Błąd kardynalny to błąd wskazujący na nieznaną treść tekstu kultury oraz kontekstów, do których odwołuje się zdający.	0–2
Zamysł kompozycyjny	Oceniając pracę pod względem zamysłu kompozycyjnego, bierze się pod uwagę: – funkcjonalność segmentacji – czy zostały wyodrębnione w tekście (językowo i graficznie) części pracy oraz akapity, – uporządkowanie tekstu – czy wyodrębnione części i akapity zostały logicznie uporządkowane. – 6 pkt – kompozycja funkcjonalna – 3 pkt – zaburzenia funkcjonalności kompozycji – 0 pkt – brak zamysłu kompozycyjnego	0–6
Spójność lokalna	Oceniając pracę pod względem spójności lokalnej, bierze się pod uwagę zgodność logiczną i gramatyczną między sąsiadującymi zdaniami w akapitach. – 2 pkt – pełna spójność wypowiedzi lub nieznaczące zaburzenie spójności – 1 pkt – znaczne zaburzenie spójności – 0 pkt – wypowiedź niespójna	0–2
Styl tekstu	Oceniając pracę pod względem stylu tekstu, bierze się pod uwagę jego stosowność, zachowanie zasady decorum. – 4 pkt – styl stosowny – 2 pkt – styl częściowo stosowny – 0 pkt – styl niestosowny	0–4
Poprawność językowa	Oceniając pracę pod względem poprawności językowej, bierze się pod uwagę liczbę i wagę błędów składniowych, leksykalnych, słowotwórczych, frazeologicznych, fleksyjnych i stylistycznych. – 4 pkt – brak błędów lub nieliczne błędy nierażące – 2 pkt – liczne błędy nierażące lub nieliczne błędy rażące – 0 pkt – liczne błędy rażące	0–4
Poprawność zapisu	Oceniając pracę pod względem poprawności zapisu, bierze się pod uwagę liczbę oraz wagę błędów ortograficznych i interpunkcyjnych. – 4 pkt – zapis w pełni poprawny lub nieliczne błędy nierażące – 2 pkt – liczne błędy nierażące lub nieliczne błędy rażące – 0 pkt – liczne błędy rażące	0–4

**TWÓJ KOD DOSTĘPU
DO GIEŁDY MATURALNEJ**

Kryteria oceny interpretacji porównawczej	Zasady przyznawania punktów	Liczba punktów
Niezależnie od stopnia realizacji poszczególnych podkryteriów zdający: – otrzymuje 0 punktów w pozostałych kategoriach, jeżeli przyznano 0 punktów w kategorii koncepcja interpretacyjna, – nie otrzymuje punktów w pozostałych kategoriach, jeżeli otrzymał 2 punkty w kategorii koncepcja porównywania utworów, a 0 punktów za uzasadnienie tezy interpretacyjnej, – otrzymuje punkty tylko w kategoriach: koncepcja porównywania utworów, uzasadnienie tezy interpretacyjnej i poprawność rzeczowa, jeśli praca składa się z mniej niż 300 słów. Praca zostaje zdyskwalifikowana w przypadku pojawienia się błędu kardynalnego.		

Kup *vaдемecum* i testy
sklep.operon.pl/matura

Wszystkie arkusze maturalne znajdziesz na stronie: arkuszematuralne.pl

TWÓJ KOD DOSTĘPU

E 1 D 7 5 1 F 1 9

Wybierz

Zdecydowanie NAJLEPSZY SERWIS DLA MATURZYSTÓW

WWW.GIELDAMATURALNA.PL

DLA CIEBIE:

- ▶ WIĘCEJ ZADAŃ
- ▶ PEŁEN DOSTĘP do całego serwisu przez 2 tygodnie*!

- 1 Zaloguj się na gielamaturalna.pl
- 2 Wpisz swój kod
- 3 Odblokuj dostęp do bazy tysięcy zadań i arkuszy
- 4 Przygotuj się do matury z nami!

Najlepsze zakupy przed egzaminem!

BEZPŁATNA
DOSTAWA

-15%
SUPER
RABAT

TESTY, VADEMECUM
I PAKIETY 2018

* Kod umożliwia dostęp do wszystkich materiałów zawartych w serwisie gielamaturalna.pl przez 14 dni od daty aktywacji (pierwsze użycie kodu). Kod należy aktywować do dnia 31.12.2017 r.